Concepte
Manuel J. Borja-Villel
Bartomeu Marí

Edició
Clara Plasencia

Coordinació i edició
Clàudia Faus

Àrea de Col·lecció
Antònia M. Perelló
Ainhoa González
Núria Montclús
Anne Stenne

Departament de Registre
Marta Badia

Departament de Conservació-Restauració
Sílvia Noguer
Lluís Roqué

Documentació gràfica
Dolores Acebal
Lorena Martín
Maite Muñoz
Gemma Planell (Coord.)

Disseny gràfic
Edicions de l'Eixample

Traducció
Mireia Carulla

Correcció
Meritxell Anton
Ester Capdevila

Fotomecànica
Colornet

Impressió
Igol

Editor
Museu d'Art Contemporani
de Barcelona
Plaça dels Àngels, 1
08001 Barcelona
publicacions@macba.cat
t:+ 34 93 412 08 10
f:+ 34 93 412 46 02
www.macba.cat

Distribució
ACTAR - D
Roca i Batlle, 2-4
08023 Barcelona
office@actar-d.com
t:+ 34 93 418 77 59
f:+ 34 93 418 67 07
www.actar-d.com

© de l'edició: Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA), 2009

© dels textos: els autors, 2009

© de les obres: els artistes; Francesc Abad, Maja Bajevic, Eugènia Balcells, Marcel Broodthaers, Jordi Colomer, Danika Dakic, Jean Dubuffet, Jon Mikel Euba, VALIE EXPORT, Öyvind Fahlström, Hans-Peter Feldmann, Eulàlia Grau, Hans Haacke, Manolo Laguilo, Henri Michaux, Muntadas, Deimantas Narkevicius, Bruce Nauman, Jorge Oteiza, Mabel Palacín, Carlos Pazos, Joan Rabascall, VEGAP, Barcelona/Lucio Fontana a través de SIAE, VEGAP/Estate of Gordon Matta Clark, VEGAP, Barcelona/Fundació Antoni Tàpies, VEGAP, Barcelona/Acconci Studio; Estate of Juan Muñoz; Evergreen Review Inc.; Heredera de Joaquín Jordá (María Antonia Madroñero); D. Luciano di Feo ELLESSEMME FILM, s.r.l. (SIAE Atto di 29.11.1977) per cessió del Sr. Roberto Rossellini – Motion Pictures, S.A.; Pablo Palazuelo, Fundación Pablo Palazuelo; *Rock my Religion* by Dan Graham, tots els drets reservats; Jo Spence Memorial Archive London – Col·lecció MACBA; The Estate of Helen Levitt, 2009

© de les fotografies: Archives *maquettes-sans-qualité* (p. 213); foto gentilesa de Sharon Avery-Fahlström (p. 90-93); Miquel Bargalló (p. 191); Andreu Blanchard (235 inf); Polly Braden – Cortesia de l'artista, doggerfischer, Edimburg (p. 221); foto gentilesa de James Coleman (p. 169-171); Jordi Colomer (p. 180 sup); Tony Coll (coberta, p. 44, 49, 52-53, 62, 65-67, 71-73, 81, 85, 90-91, 100-101, 104-106, 108, 124, 127 [1a, 2a, 4a, 5a, 7a], 128 inf, 129, 132, 134, 136-137, 139-141, 143, 152-153 inf, 164 inf, 170-171, 176-177, 186, 197, 201 sup, 205, 215 sup, 255, 260-262); Danica Dakic (p. 217); Gasull Fotografia (p. 58, 97 dta); Pep Herrero (p. 238); Asier Larraza (p. 182); Jonas Leihener (p. 164, 206); Anthony McCall (p. 120 centre); Vanessa Miralles (p. 55 esq, 96); Rory Moore (p. 148 sup); MUMOK/Rash 2004 (p. 112); Cesar Oiticica Filho – Cortesia de Galeria Nara (p. 122-123); Oronoz Fotógrafos (p. 64); Ulrike Ottinger (p. 172-173); Juanchi Pegoraro (p. 88, 158); Rocco Ricci (p. 45, 54, 56-57, 68-69, 94-95, 118-119 sup, 120, 121, 135, 152-153, 161, 174, 178 sup, 184-185, 192, 194-195, 203-204, 210-211); Seber Ugarte i Lorena López (p. 74-75, 149); Krzysztof Wodiczko (p. 214)

Tots els drets reservats

ISBN: 978-84-92505-32-6
DL: B-7185-2010

Tipografia: Trade Gothic
Paper: Invercote G 300 g/Creator vol 115 g

El MACBA vol expressar el seu sincer agraïment a totes les persones que des de dins i fora del Museu han fet possible aquest projecte.

Imatge de la coberta: Alice Creischer, *L'atelier de la peintrice. Allégorie réelle déterminant une phase de sept années de ma vie artistique dans la République de Berlin*, 2000 (detall)

Imatge de la contracoberta: Manifestació dels Tutti Bianchi contra el Banc Mundial, Barcelona, 24 de juny de 2001 (detall)